

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES strategijos remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą

COM(2006) 625 galutinis

(2007/C 175/19)

Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2006 m. spalio 24 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES strategijos remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą*.

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2007 m. gegužės 2 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėja Jillian van Turnhout, bendrapranešėjis Thomas Janson.

436-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2007 m. gegužės 30-31 d. (gegužės 30 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 96 nariams balsavus už, 14 — prieš ir 6 susilaukė.

1. Santrauka

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) teigiamai vertina Komisijos komunikatą dėl ES strategijos remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą. Vis dėlto EESRK apgailestauja, kad Komisija anaipol neparengė „išsamios strategijos“, kurią 2001 m. birželio 5 d. Tarybos išvadoje buvo raginama parengti.

1.2 Šioje nuomonėje nagrinėjamas visuomenės sveikatos klausimas, susijęs su alkoholio daromos žalos mažinimu: žalingas ir pavojingas alkoholio vartojimas bei nepilnamečių girtavimas didina alkoholio daromą žalą.

1.3 EESRK tikėjosi, kad Komisija išsamiau ir skaidriau išnagrinės visas poveikio įvertinime įvardytas reikiamas ES politikos sritis ir sunkumus, kuriuos kai kurios valstybės narės patyrė pagal ES rinkos taisykles vykdydamos kokybišką visuomenės sveikatos politiką dėl alkoholio.

1.4 EESRK ragina Komisiją pripažįstant išpareigojimus pagal Sutartį tvirtai imtis vadovavimo iniciatyvos ir aktyviai remti valstybių narių pastangas sukurti aukšto lygio sveikatos apsaugą mažinant alkoholio daromą žalą ir užtikrinti, kad Bendrijos veiksmai papildytų nacionalines politikos priemones.

1.5 EESRK pripažįsta, kad kultūriniai įpročiai Europoje yra skirtingi. Įvairiomis siūlomomis iniciatyvomis ir veiksmais reikėtų į šiuos skirtumus atsižvelgti.

1.6 EESRK teigiamai vertina tikslą sukurti bendrą įrodymų bazę, įskaitant duomenų rinkimui skirtas standartizuotas

apibrėžtis, suteikiančią ES tvirtą papildomos naudos aspektą. EESRK apgailestauja, kad į daugelį prioritetinėmis pripažintų sričių neįtraukti konkretūs tikslai, apimantys aiškius išmatuojamus planinius rodiklius ir tvarkaraščius.

1.7 EESRK apgailestauja, kad komunikate Komisija nepripažįsta, kad viena iš alkoholio daromos didelės žalos priežasčių yra ta, jog alkoholis yra psichiką veikiantis narkotikas, toksiška medžiaga, kai yra vartojamas be saiko, ir kai kuriems asmenims sukelia priklausomybę.

1.8 EESRK tvirtai remia vaikų teises ir mano, kad dėl vaikų pažeidžiamumo ir specialių poreikių būtina ypatinga jų apsauga ir priežiūra, įskaitant deramą teisinę apsaugą. EESRK rekomenduoja remiantis JT Vaiko teisių konvencija šioje strategijoje apibrėžti vaiką kaip aštuoniolikos metų neturintį asmenį.

1.9 EESRK ragina, siekiant didesnės vaikų apsaugos, įtraukti konkretų tikslą sumažinti alkoholio produktų, reklamos ir pardavimo skatinimo informacijos prieinamumą vaikams.

1.10 EESRK ragina Komisiją apsvarstyti alkoholio daromos žalos padarinius ekonomikai. Neigiami padariniai prieštarauja Lisabonos strategijos tikslams ir daro poveikį darbo vietoms, visuomenei ir ekonomikai.

1.11 EESRK pritaria Alkoholio ir sveikatos forumo sukūrimui, kuris gali būti naudinga platforma visų suinteresuotų subjektų dialogui ir paskatinti imtis konkrečių veiksmų alkoholio daromai žalai sumažinti. EESRK džiaugtųsi galimybe Alkoholio ir sveikatos forume dalyvauti stebėtojo teisėmis.

1.12 EESRK primygtinai reikalauja, kad švietimo ir sąmoningumo ugdymo iniciatyvos būtų įtrauktos į bendrą integruotą strategiją alkoholio daromai žalai mažinti.

1.13 EESRK yra susirūpinęs, kad tyrimais gauti įrodymai apie veiksmingas alkoholio daromos žalos mažinimo priemones neatitinka siūlomų Bendrijos veiksmų. Tai kelia nerimą. Visame komunikate švietimas ir informavimas dažnai minimi kaip planuojamos priemonės. Vis dėlto tyrimais įrodyta, kad tokios priemonės alkoholio daromą žalą mažina labai menkai.

2. Pagrindimas

2.1 Europos Sąjunga turi teisę ir pareigą spręsti dėl žalingo ir pavojingo alkoholio vartojimo kylančias visuomenės sveikatos problemas. EB sutarties 152 straipsnio 1 dalyje teigiama ⁽¹⁾: „žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis“. Joje toliau teigiama, kad „Bendrija, savo veikla papildydama valstybių narių politiką, siekia gerinti visuomenės sveikatą, užkirsti kelią žmonių negalavimams ir ligoms bei pašalinti pavojaus žmonių sveikatai šaltinius“.

2.2 2001 m. Taryba priėmė rekomendaciją dėl jaunimo, visų pirma vaikų ir paauglių, alkoholio vartojimo ⁽²⁾, kuria paragino Komisiją sekti, vertinti ir stebėti padėties raidą ir taikomas priemones bei parengti ataskaitą dėl būtinybės imtis tolesnių veiksmų.

2.3 2001 m. birželio 5 d. išvadose Taryba paragino Komisiją pateikti išsamios Bendrijos strategijos, skirtos alkoholio keliamai žalai sumažinti, pasiūlymus, kuriais būtų papildyta nacionalinė politika. Šį raginimą Taryba pakartojo 2004 m. birželio mėnesį. ⁽³⁾

3. Bendrosios pastabos

3.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) teigiamai vertina Komisijos komunikatą ES strategija remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Europos bendrijos steigimo sutartis
<http://europa.eu.int/eur-lex/en/treaties/selected/livre235.html>.

⁽²⁾ 2001 m. birželio 5 d. Tarybos rekomendacija (2001/458/EB). Visa ataskaita paskelbta tinklalapyje
<http://ec.europa.eu/comm/health>.

⁽³⁾ 2001 m. ir 2004 m. Tarybos išvados
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/lsa/80729.pdf.

⁽⁴⁾ Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES strategijos remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą (COM (2006) 625 galutinis). Šiam komunikatui priklauso du išsamūs Komisijos užsakymu parengti pranešimai: P. Anderson ir A. Baumberg *Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu*, St. Ives: Kembridžšyras: Alkoholio studijų institutas, 2006 m. (http://ec.europa.eu/health-eu/doc/alcoholineu_sum_lt_en.pdf) ir išsami ekonominė alkoholio poveikio ES ekonomikos vystymuisi analizė, kuri yra poveikio įvertinimo procedūros dalis (http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_com_625_a1_en.pdf). „RAND Report“.

3.1.1 Įvairiose šalyse alkoholio vartojimas ir jo daroma žala labai skiriasi kiekiu, šio reiškinio formos ir jo keliamo pavojaus sveikatai ir visuomenei požiūriu. Remdamasis pirmiau išdėstytais mintimis, EESRK mano, kad Bendrijos veiksmai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją turėtų būti laikomi bendromis gairėmis, kurios remtųsi visoms šalims priimtinomis koncepcijomis visų formų alkoholio daromai žalai mažinti. Laikydamosi šių bendrų gairių, kiekviena valstybė narė numatys priemones, būdus ir mastą, kuriais šis darbas turi būti atliktas.

3.2 Vis dėlto EESRK apgailestauja, kad komunikate nepateikta „išsami strategija“, kurią Tarybos išvadose buvo raginama pateikti, nors kūrimo procesas buvo ilgas ir esama aiškių įrodymų apie ES lygmens problemas, kylančias dėl alkoholio vartojimo, jų poveikį sveikatai, socialinei Europos piliečių gerovei ir ekonominiam klestėjimui.

3.3 Taryba paragino Komisiją pateikti pasiūlymų dėl Bendrijos veiksmų visose susijusiose politikos srityse siekiant užtikrinti aukšto lygio sveikatos apsaugą. Atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją, šios susijusios politikos sritys apima akcizo mokesčius, transportą, reklamą, rinkodarą, rėmimą, vartotojų apsaugą ir mokslinius tyrimus.

3.4 EESRK teigiamai vertina pripažinimą, kad žalingas ir pavojingas alkoholio vartojimas yra pagrindinis sveikatą lemiantis veiksnys ir viena pagrindinių blogos sveikatos ir ankstyvos mirties priežasčių Europos Sąjungoje. Daugeliu su alkoholiu susijusių atvejų nėra „saugios“ alkoholio vartojimo ribos. ⁽⁵⁾

3.5 EESRK apgailestauja, kad komunikate Komisija nepripažįsta, kad viena iš alkoholio daromos didelės žalos priežasčių yra ta, jog alkoholis yra psichiką veikiantis narkotikas, toksiška medžiaga, kai yra vartojamas be saiko, ir kai kuriems asmenims sukelia priklausomybę. Tai apmaudu, kadangi strategija buvo rengiama Komisijos Visuomenės sveikatos direktorate, kurio kompetencija medicinos srityje yra didelė.

3.6 EESRK teigiamai vertina pripažinimą, kad žalingas ir pavojingas alkoholio vartojimas daro neigiamą poveikį ne tik geriančiajam, bet ir kitiems žmonėms — šis poveikis susijęs su eismo įvykiais, sužalojimais ir smurtu. EESRK pripažįsta, kad pažeidžiamiausia rizikos grupė yra vaikai ir kad kitos pažeidžiamos grupės — asmenys, turintys mokymosi arba psichinės sveikatos sutrikimų, ir nuo alkoholio bei kitų narkotikų priklausomi asmenys.

⁽⁵⁾ *Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu*.

3.7 Daugelyje šalių susiduriama su rimta problema — šeiminiu smurtu ⁽⁶⁾. EESRK primygtinai ragina atkreipti ypatingą dėmesį į šį klausimą, kadangi šeiminis smurtas yra glaudžiai susijęs su girtavimu ⁽⁷⁾. Šeiminio smurto atvejų gali pasitaikyti ir nevartojant alkoholio, tačiau esant tam tikroms aplinkybėms girtavimas gali paskatinti kai kuriuos asmenis smurtauti. Girtavimas gali būti dažnesnis ir sunkesnis smurto atvejų priežastis. Pastebėta, kad gydančios priemonės nuo alkoholio mažėja smurto atvejų tarp partnerių arba sutuoktinių. Girtavimo mažinimas naudingas ne tik aukoms ir smurtautojams, bet ir tokiose šeimose augantiems vaikams.

3.8 Europos likimas priklauso nuo sveikų ir produktyvių gyventojų. Todėl EESRK yra labai susirūpinęs dėl įrodymų, kad vis daugiau jaunimo turi žalingo ir pavojingo alkoholio vartojimo sukeltą sveikatos sutrikimą ⁽⁸⁾.

3.9 Nors Europoje ir toliau esama skirtingų kultūrinių alkoholio vartojimo įpročių, jaunų suaugusiųjų ir vaikų gėrimo įpročiai vienodėja. EESRK yra susirūpinęs, kad per pastaruosius dešimt metų žalingas ir pavojingas alkoholio vartojimas tarp jaunų suaugusiųjų ir vaikų daugelyje valstybių narių padidėjo, ypač padaugėjo epizodinių išgertuvių — besaikio girtavimo. Tokius žalingus girtavimo įpročius skatina visuomenei priimtinas gyvenimo būdas, kai alkoholio yra visur ir visada.

3.10 EESRK ragina Komisiją pripažinti, kad nors ir saikingai, bet nuolat išgeriantys asmenys, kartais piktnaudžiaujantys alkoholiu, didina alkoholio daromą žalą, pvz., vairuoja išgėrę, smurtauja viešose vietose, girtauja sporto ir kituose specialiuose renginiuose. Dėl minėtų kartais pasitaikančių žalingų piktnaudžiavimo alkoholiu atvejų, kuriuos sukelia dauguma saikingai geriančių asmenų, gali kilti rimtų visuomenės sveikatos ir saugumo problemų ⁽⁹⁾.

3.11 Strategijoje aiškiai atkreipiamas dėmesys į Sutartimi nustatytą ES kompetenciją papildyti nacionalines visuomenės sveikatos apsaugos priemones. Joje taip pat pažymima, kad Europos Teisingumo Teismas keletą kartų pakartoję, jog

⁽⁶⁾ 2006 m. kovo 16 d. EESRK nuomonė *Šeiminis smurtas prieš moteris* (OL C 110, 2006 5 9) ir 2006 m. gruodžio 14 d. EESRK nuomonė *Vaikai — netiesioginis šeiminio smurto aukos* (OL C 325, 2006 12 30). Pranešėja Renate Heinisch.

⁽⁷⁾ *Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu*.

⁽⁸⁾ *Alcohol-related harm in Europe — Key data October 2006*, Briuselis, MEMO/06/397, 2006 m. spalio 24 d. Šaltinis: *Global Burden of Disease Project* (Rehm et. al. 2004).

⁽⁹⁾ *Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu*.

alkoholio keliamos žalos mažinimas yra svarbus ir pagrįstas visuomenės sveikatos tikslas, kurio reikia siekti naudojant deramas priemones ir remiantis subsidiarumo principu.

3.12 Į tai atsižvelgdamas EESRK tikėjosi, kad Komisija pateiks išsamesnę ir skaidresnę visų susijusių ES politikos sričių analizę.

3.13 Komisijos atliktame poveikio įvertinime buvo įvardytos visos susijusios ES politikos sritys ir sunkumai, kuriuos tam tikros valstybės narės patyrė vykdydamos kokybišką visuomenės sveikatos politiką mažinant piktnaudžiavimą alkoholiu. Šie sunkumai kilo dėl tarptautinės veiklos, pvz., privataus importo ir tarptautinės reklamos. Vis dėlto alkoholio daromos žalos mažinimo strategijoje nepateikiama pasiūlymų, kaip šią problemą išspręsti.

4. Žalingų padarinių apžvalga

4.1 Pasaulio mastu Europos Sąjunga yra regionas, kuriame suvartojama daugiausia alkoholio. Kasmet vienam asmeniui tenka 11 litrų gryno alkoholio ⁽¹⁰⁾. Nors ir pastebima bendro suvartojimo mažėjimo tendencija, alkoholio vartojimo įpročiai tampa žalingesni.

4.2 EESRK pažymi, kad dauguma vartotojų paprastai geria neprarasdami atsakomybės jausmo, tačiau yra susirūpinęs, kad 55 mln. ES suaugusiųjų (15 proc. suaugusių gyventojų), kaip nustatyta, nuolat vartoja žalingą alkoholio kiekį ⁽¹¹⁾. Apskaičiuota, kad ES dėl žalingo alkoholio vartojimo maždaug 195 000 žmonių miršta eismo įvykiuose, nuo kepenų ligų, vėžio ir t. t. Europos Sąjungoje žalingas alkoholio vartojimas yra trečioji pagal svarbą ankstyvos mirties ir ligų priežastis ⁽¹²⁾.

4.3 Žalingas alkoholio vartojimas taip pat daro įtaką ekonomikai — didėja sveikatos priežiūros ir socialinės išlaidos, prarandami gamybos pajėgumai. Apskaičiuota, kad 2003 m. dėl alkoholio padarytos žalos ES ekonomika prarado 125 mlrd. eurų ir tai atitinka 1,3 proc. BVP, įskaičiuojant su nusikaltimais, eismo įvykiais, sveikatos priežiūra, pirmalaike mirtimi, ligų prevencija ir gydymu susijusias išlaidas ⁽¹³⁾.

5. Prioritetinės temos

5.1 EESRK apgailestauja, kad komunikate į **keturias** iš penkių prioritetinių sričių neįtraukti konkretūs tikslai su aiškiais išmatuojamais planiniais rodikliais ir tvarkaraščiais.

⁽¹⁰⁾ Ten pat.

⁽¹¹⁾ Vyrų — daugiau negu 40 g alkoholio, t. y. 4 gėrimai per dieną, moterų — daugiau negu 20 g, t. y. 2 gėrimai per dieną.

⁽¹²⁾ *Alcohol-related harm in Europe — Key data October 2006*, Briuselis, MEMO/06/397, 2006 m. spalio 24 d. Šaltinis: *Global Burden of Disease Project* (Rehm et. al. 2004).

⁽¹³⁾ Ten pat.

Vaikų apsauga

5.2 Vaikams alkoholis daro ypač didelę žalą. Nustatyta, kad šeimose alkoholis neigiamą poveikį daro 5-9 mln. vaikų, kad alkoholis sukelia 16 proc. šiurkštaus elgesio su vaikais ir nesirūpinimo jais atvejų ir kad dėl alkoholio poveikio kasmet gimsta apie 60 000 per mažo svorio kūdikių⁽¹⁴⁾.

5.3 Komisija pripažįsta vaiko teises ir remia būtinus pagrindinių vaikų poreikių tenkinimo veiksmus. Komisija įvardija vaikų teises kaip prioritetą ir nurodo, kad vaikai turi teisę į veiksmingą apsaugą nuo ekonominio išnaudojimo ir visų formų netinkamo elgesio⁽¹⁵⁾.

5.4 EESRK tvirtai remia vaikų teises ir mano, kad vaikams dėl jų pažeidžiamumo ir specialių poreikių būtina ypatinga apsauga ir priežiūra, įskaitant deramą teisinę apsaugą. EESRK taip pat pripažino svarbų šeimos vaidmenį ir valstybių narių pareigą padėti tėvams atlikti vaikų auginimo pareigas⁽¹⁶⁾.

5.5 EESRK pripažįsta, kad alkoholio daroma žala vaikams gali turėti sunkių neigiamų padarinių, įskaitant nepriežiūrą, skurdą, socialinę atskirtį, netinkamą elgesį su jais ir smurtą. Šie padariniai gali turėti poveikio dabartinei ir būsimai vaikų sveikatai, išsilavinimui ir gerovei.

5.6 EESRK ragina nustatant prioritetus įtraukti vaikų apsaugą nuo alkoholio daromos žalos į konkrečius siūlomus ES vaiko teisių strategijos tikslus ir į konsultavimosi procesą.

5.7 EESRK rekomenduoja remiantis JT Vaiko teisių konvencija ir komunikatu dėl ES vaiko teisių strategijos kūrimo ES alkoholio daromos žalos mažinimo strategijoje apibrėžti vaiką kaip aštuoniolikos metų neturintį asmenį.

5.8 EESRK ragina Komisiją skatinti vietos bendruomenės veiksmus, nes neabejotini tyrimų įrodymai byloja, kad šie metodai atlieka didelį vaidmenį mažinant nepilnamečių girtavimą ir alkoholio daromą žalą. Veiksminga bendruomenės veikla apima vietos politikos ir praktikos formavimą, pasitelkus informavimą ir švietimą, į ją įtraukiami visi tiesiogiai susiję suinteresuotieji subjektai⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu.

⁽¹⁵⁾ Komisijos komunikatas dėl ES vaiko teisių strategijos kūrimo, COM (2006) 367 galutinis.

⁽¹⁶⁾ 2006 12 13 EESRK nuomonė „ES vaiko teisių strategijos kūrimas“ (OL C 325, 2006 12 30).Pranešėja Jillian van Turnhout.

⁽¹⁷⁾ Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu.

5.9 EESRK ragina Komisiją pripažinti visų ES valstybių narių 1995 m. patvirtintą PSO Europos alkoholio chartiją⁽¹⁸⁾, ypač etinį principą, kad „visi vaikai ir paaugliai turi teisę augti nuo neigiamų alkoholio vartojimo padarinių apsaugotoje aplinkoje ir būti kuo labiau apsaugoti nuo alkoholinių gėrimų reklamos“.

5.10 ES Tarybos rekomendacijoje valstybės narės raginamos sukurti veiksmingas priemonės reklamos, rinkodaros ir mažmeninės prekybos srityse ir užtikrinti, kad alkoholio produktai nebūtų kuriami arba reklamuojami tikslingai vaikams ir paaugliams. Atsižvelgdamas į tai, EESRK atkreipia dėmesį į Europoje vyraujančią paauglių polinkį vartoti gaiviuosius gėrimus ar limonadą primenančius alkoholinius gėrimus (angl. *alcoholpops*)⁽¹⁹⁾.

5.11 Vis didėjantis besaikis girtavimas ir faktai, kad vaikai anksti pradeda vartoti alkoholį, patvirtina, jog dabartinės politikos priemonės neduoda norimo rezultato. Komunikate Komisija pripažįsta, kad reikia apsvaistyti tolesnius veiksmus, kuriais siekiama pažaboti nepilnamečių girtavimą ir žalingus jaunimo gėrimo įpročius.

5.12 EESRK ragina, siekiant didesnės vaikų apsaugos, įtraukti konkretų tikslą sumažinti alkoholio produktų, reklamos ir pardavimo skatinimo informacijos prieinamumą vaikams.

5.13 EESRK teigiamai vertina komunikate pateiktą alkoholinių gėrimų grandinės dalyvių pareiškimą ir norą aktyviau įgyvendinti reguliavimo ir savireguliacijos priemones. Svarbus suinteresuotųjų alkoholio pramonės subjektų vaidmuo — užtikrinti, kad jų produktai būtų gaminami, platinami ir pateikiami į rinką atsakingai, ir šiais veiksmais prisidėti prie alkoholio daromos žalos mažinimo.

5.14 EESRK ragina, kad, siekiant apsaugoti jaunimą, valstybėms narėms turėtų būti palikta galimybė lanksčiai naudoti mokesčius konkrečių alkoholinių gėrimų, pvz., ypač jaunimo pamėgtų alkoholinių gėrimų „alcoholpops“, keliamoms problemoms spręsti

Su alkoholiu susijusių kelių eismo įvykių skaičiaus mažinimas

5.15 EESRK teigiamai vertina konkretų tikslą mažinti kelių eismo įvykių skaičių siekiant per dešimt metų (2000-2010 m.) perpus (nuo 50 000 iki 25 000) sumažinti Europos keliuose žūstančiųjų skaičių⁽²⁰⁾. Su alkoholio vartojimu susiję kelių eismo įvykiai taip pat gali sukelti ilgalaikę negalią.

⁽¹⁸⁾ Pasaulio sveikatos organizacijos Europos alkoholio chartija. Kopenhaga: Pasaulio sveikatos organizacija, Europos regiono biuras, 1995 m.

⁽¹⁹⁾ Alkoholinis gėrimas „alcoholpops“ yra populiariosios žiniasklaidos sugalvota sąvoka, skirta apibūdinti buteliuose parduodamus alkoholinius gėrimus, primenančius nealkoholinius gėrimus ir limonadą (<http://en.wikipedia.org/wiki/Alcopop>).

⁽²⁰⁾ EESRK nuomonė dėl Europod saugaus eismo automobilių keliais politikos ir profesionalių vairuotojų (TEN/290).Pranešėjas Thomas ETTY.

5.16 EESRK sutinka, kad dažnai ir nuolat taikant atsitiktinius iškvėpto oro matavimo testus su alkoholio vartojimu susijusių eismo įvykių skaičių galima sumažinti daug veiksmingiau ir kad švietimo ir informavimo kampanijos yra pagalbinė strategija, kurią taikant sunku veiksmingai mažinti žūstančiųjų su alkoholio vartojimu susijusiuose kelių eismo įvykiuose asmenų skaičių ⁽²¹⁾. EESRK rekomenduoja taikyti maksimalią leistiną alkoholio kiekio kraujyje normą, t.y. 0,5 mg/ml arba mažiau, o pradedantiesiems ir komercinių transporto priemonių vairuotojams nustatyti žemesnes ribas, laikantis ES kelių eismo saugumo rekomendacijos ⁽²²⁾. Kartu su griežtesniais teisės aktais dėl alkoholio kiekio kraujyje turi būti taikomos veiksmingos kontrolės ir įgyvendinimo priemonės.

Alkoholio suaugusiesiems daromos žalos ir jo poveikio darbo vietoje prevencija

5.17 EESRK ragina Komisiją apsvarstyti alkoholio daromos žalos padarinius ekonomikai. Šie padariniai prieštarauja Lisabonos strategijos tikslams ir turi poveikio darbo vietoms, visuomenei ir ekonomikai.

5.18 EESRK pripažįsta, jog reikia veiksmingiau reguliuoti alkoholio prieinamumą, platinimą ir reklamą, pvz., alkoholio prekybos vietų darbo laiką, pasiūlymus „du gėrimai už vieno kainą“ ir amžiaus ribas. EESRK mano, kad savireguliacija šioje srityje netinka.

5.19 Darbo vieta — tai aplinka, kurioje su alkoholio daroma žala gali susidurti ne tik atskiri, bet ir tretieji asmenys. Alkoholio daroma žala taip pat turėtų būti mažinama darbo vietoje taikant sveikatos ir saugumo taisykles; tai pirmiausiai darbdavio pareiga. Taikant alkoholio politiką darbo vietoje būtų galima sumažinti su alkoholio vartojimu susijusių kelių eismo įvykių, pravaikštų skaičių ir padidinti darbo pajėgumus ⁽²³⁾.

5.20 EESRK ragina darbdavius, profesines sąjungas, vietos valdžios institucijas ir kitas tiesiogiai susijusias organizacijas šią problemą vertinti rimčiau ir bendradarbiauti siekiant sumažinti alkoholio daromą žalą darbo vietose. Valstybėse narėse esama pavyzdžių, kai socialiniai partneriai glaudžiai ir ilgą laiką bendradarbiauja siekdami sukurti darbo vietas be alkoholio ⁽²⁴⁾.

Informavimas, švietimas ir sąmoningumo ugdymas

5.21 EESRK teigiamai vertina Komisijos pripažinimą, kad vienas pagrindinių švietimo ir informavimo vaidmenų — sutelkti visuomenės paramą veiksmingoms intervencijos priemonėms įgyvendinti. Antras svarbus komunikate pripažįstamas

⁽²¹⁾ Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu.

⁽²²⁾ 2004 m. balandžio 6 d. Komisijos rekomendacija 2004/345/EB dėl teisės aktų įgyvendinimo kelių eismo saugumo srityje, OL L 111, 2004 4 7.

⁽²³⁾ Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu.

⁽²⁴⁾ P.vz., žr. www.afna.se.

vaidmuo — teikti patikimą ir aktualią informaciją apie žalingo ir pavojingo alkoholio vartojimo keliamus pavojus ir padarinius sveikatai.

5.22 EESRK ragina švietimo ir sąmoningumo ugdymo iniciatyvas įtraukti į bendrą integruotą strategiją. Švietimas neturėtų būti orientuotas tik į jaunimą; svarbu pripažinti, kad žalingą alkoholio kiekį vartoja visų amžiaus grupių žmonės. Šios iniciatyvos turėtų skatinti jaunuolius pasirinkti sveiką gyvenimo būdą ir mažinti alkoholio žavesį ir besaikį alkoholio vartojimą — abu šie aspektai dažnai pateikiami žiniasklaidoje.

Bendra įrodymų bazė

5.23 EESRK teigiamai vertina Komisijos remiamą siekį sukurti bendrą įrodymų bazę, nustatančią standartizuotas apibrėžtis, taikomas duomenims apie alkoholio vartojimą ir alkoholio daromą žalą atsižvelgiant į lyčių skirtumus, amžiaus grupes ir socialinius sluoksnius. EESRK taip pat pritaria alkoholio politikos priemonių ir komunikate pateiktų iniciatyvų poveikio įvertinimui. EESRK norėtų paraginti sukurti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų nustatoma pažanga mažinant alkoholio daromą žalą Europoje. Šioje srityje siūlomos priemonės liudija ypatingą ES lygmens veiksmų naudą.

6. Valstybių narių veiksmų išdėstymas

6.1 Kadangi Komisija, rengdamasi kurti šią ES strategiją, pavedė atlikti išsamią šiuolaikinę analizę, apimančią mokslinių tyrimų metu gautus duomenis apie tai, kaip veiksmingiausiai sumažinti alkoholio daromą žalą, stebėtina, kad strategijoje į šiuos duomenis neatsižvelgiama ⁽²⁵⁾.

6.2 EESRK yra susirūpinęs, kad moksliniais tyrimais gauti įrodymai apie veiksmingas alkoholio daromos žalos mažinimo priemones neatitinka siūlomų Bendrijos veiksmų. Tai kelia nerimą. Visame Komisijos komunikate švietimas ir informavimas dažnai minimi kaip planuojamos alkoholio daromos žalos mažinimo priemonės. Vis dėlto moksliniais tyrimais įrodyta, kad švietimas ir informavimas alkoholio daromą žalą mažina labai menkai.

6.3 EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad išdėstydama valstybių narių įgyvendinamus veiksmus Komisija neįtraukė dviejų veiksmingų strategijų — kainų politikos nustatant didelius alkoholio mokesčius ir alkoholio reklamos reguliavimo teisės aktais — kurias kai kurios valstybės narės sėkmingai taiko alkoholio daromai žalai sumažinti.

⁽²⁵⁾ Alkoholis Europoje visuomenės sveikatos požiūriu.

7. Veiksmų derinimas ES lygmeniu

7.1 EESRK ragina Komisiją pripažįstant įsipareigojimus pagal Sutartį tvirtai imtis vadovavimo iniciatyvos ir aktyviai remti valstybių narių pastangas sukurti aukšto lygio sveikatos apsaugą mažinant alkoholio daromą žalą ir užtikrinti, kad Bendrijos veiksmai papildytų nacionalinės politikos priemones.

7.2 EESRK teigiamai vertina Komisijos vaidmenį sudarant valstybėms narėms galimybes keistis geriausia praktika ir įsipareigojimą tobulinti ES politikos kryptį, darančių poveikį alkoholio keliamai žalai, darną.

7.3 EESRK pritaria Alkoholio ir sveikatos forumo sukūrimui. Jei forumas atliks Komisijos komunikate jam numatytą vaidmenį, jis gali būti naudinga platforma suinteresuotųjų subjektų dialogui ir paskatins imtis konkrečių veiksmų alkoholio daromai

žalai mažinti. EESRK džiaugtusi galimybe Alkoholio forume būti stebėtoju.

7.4 Išskyrus siekį sukurti išsamesnę Europos lygmens įrodymų bazę, ES alkoholio daromos žalos mažinimo strategija iš esmės grindžiama tolesnėmis valstybių narių priemonėmis, skirtomis mažinti alkoholio daromą žalą. Vis dėlto ES vidaus rinkos taisyklės kai kurioms valstybėms narėms ir toliau kels problemų ir tikriausiai sulėtins alkoholio daromos žalos mažinimo tempus. EESRK apgailestauja, kad ES alkoholio daromos žalos mažinimo strategijoje nesiūloma veiksmų šiam trūkumui įveikti.

7.5 EESRK ragina Komisiją įsipareigoti atlikti poveikio sveikatai vertinimą kaip geriausios praktikos priemonę, užtikrinančią aukšto lygio apsaugą kitose Bendrijos politikos srityse. Tai sustiprintų įsipareigojimus pagal Sutarties 152 straipsnį.

2007 m. gegužės 30 d., Briuselis.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Dimitris DIMITRIADIS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės

PRIEDAS

Šie pakeitimai, surinkę bent ketvirtį balsų „už“, diskusijų metu buvo atmesti (Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnio 3 dalis):

1.1 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) teigiamai vertina Komisijos komunikatą dėl ES strategijos remti valstybes nares mažinant alkoholio daromą žalą; ir pritaria Komisijos pasiūlymui parengti bendrą išsamią strategiją, kaip sumažinti visoje Europoje piktnaudžiavimo alkoholiu daromą žalą. Vis dėlto EESRK apgailestauja, kad Komisija anaiptol neparengė „išsamos strategijos“, kurią 2001 m. birželio 5 d. Tarybos išvadosse buvo raginama parengti.“

Balsavimo rezultatai:

Už 31

Prieš 67

Susilaikė 6

1.5 punktas

Išbraukti:

„EESRK apgailestauja, kad komunikate Komisija nepripažįsta, kad alkoholis, kuris yra viena alkoholio daromos didelės žalos priežasčių, yra psichiką veikiantis narkotikas, toksiška medžiaga, kai yra vartojamas be saiko, ir kai kuriems asmenims sukelia priklausomybę.“

Balsavimo rezultatai:

Už 29

Prieš 74

Susilaikė 5

1.11 punktas

Išbraukti punktą:

„EESRK yra susirūpinęs, kad tyrimais gauti įrodymai apie veiksmingas alkoholio daromos žalos mažinimo priemones neatitinka siūlomų Bendrijos veiksmų. Tai kelia nerimą. Visame komunikate švietimas ir informavimas dažnai minimi kaip planuojamos priemonės. Vis dėlto tyrimais įrodyta, kad tokios priemonės alkoholio daromą žalą mažina labai nežymiai.“

Balsavimo rezultatai:

Už 27

Prieš 80

Susilaikė 2

3.5 punktas

Išbraukti:

„EESRK apgailestauja, kad komunikate Komisija nepripažįsta, kad alkoholis, kuris yra viena alkoholio daromos didelės žalos priežasčių, yra psichiką veikiantis narkotikas, toksiška medžiaga, kai yra vartojamas be saiko, ir kai kuriems asmenims sukelia priklausomybę. Tai apmaudu, kadangi strategija buvo rengiama Komisijos Visuomenės sveikatos departamente, kuriame turima daug medicinos žinių.“

Balsavimo rezultatai:

Už 30

Prieš 82

Susilaikė 4

6.2 punktas

Išbraukti punktą:

„EESRK yra susirūpinęs, kad moksliniais tyrimais gauti įrodymai apie veiksmingas alkoholio daromos žalos mažinimo priemones neatitinka siūlomų Bendrijos veiksmų. Tai kelia nerimą. Visame Komisijos komunikate švietimas ir informavimas dažnai minimi kaip planuojamos alkoholio daromos žalos mažinimo priemonės. Vis dėlto moksliniais tyrimais įrodyta, kad švietimas ir informavimas alkoholio daromą žalą mažina labai nežymiai.“

Balsavimo rezultatai:

Už 31

Prieš 81

Susilaikė 3

7.4 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„Išskyrus siekį sukurti išsamesnę Europos lygmens įrodymų bazę, ES alkoholio daromos žalos mažinimo strategija iš esmės grindžiama tolesnėmis valstybių narių priemonėmis, skirtomis mažinti alkoholio daromą žalą. Vis dėlto ES vidaus rinkos taisyklės kai kurioms valstybėms narėms ir toliau kels problemų ir tikriausiai sulėtins alkoholio daromos žalos mažinimo tempus. EESRK apgailestauja, kad ES alkoholio daromos žalos mažinimo strategijoje nesiūloma veiksmų šiam trūkumui įveikti.“

Balsavimo rezultatai:

Už 28

Prieš 83

Susilaikė 4